

Mješoviti klub poslanika SBB – PDA

Broj:

Sarajevo, 05.02.2019. godine

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM

n/r gđa. Borjana Krišto, predsjedavajuća

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 05.02.2019			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01	50-1	288	19

Na osnovu člana 8. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, podnosim poslaničku

INICIJATIVU

Kojom se zadužuje Vijeće ministara da najkasnije u roku od tri mjeseca od dana usvajanja ove inicijative izradi i u parlamentarnu proceduru dostavi Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, kojim se nespojivost dužnosti (sukob interesa) nosilaca pravosudnih funkcija proširuje i na njihove bliske srodnike, modelirano na pravilima, definicijama i ukupnim rješenjima sadržanim u Zakonu o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH, Smjernicama VSTV-a, OECD-a, Evropske unije, Vijeća Evrope i sličnih međunarodnih tijela.

OBRAZLOŽENJE

1. Trenutna zakonska rješenja

Poglavljem VIII Zakona o VSTV-u Bill definirane su, *inter alia*, nespojivosti dužnosti sudija i tužilaca sa drugim dužnostima, te precizirane konkretne zabrane vršenja određenih dužnosti, poput članstva u upravnim i nadzornim odborima javnih ili privatnih preduzeća i slično. Navedene restrikcije se odnose isključivo na same nosioce pravosudnih dužnosti (sudije i tužioce), a ne obuhvataju njihove bliske srodnike.

S druge strane, Zakonom o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH precizirane su zabrane obavljanja određenih dužnosti (upravni i nadzorni odbori, skupštine, uprava ili menadžmenta, ili svojstvu ovlaštene osobe u javnim preduzećima, privatnim preduzećima u koja postoje ulaganja organa vlasti ili koja posluju sa bilo kojim organom vlasti u iznosu preko 5.000 KM godišnje, direktori agencija za privatizaciju...) od strane izabраних i imenovaniх zvaničnika, te savjetnika, a koje zabrane se također odnose i na njihove bliske srodnike (član 8a., kojim su zabrane proširene i na bliske srodnike 2008. godine, šest godina nakon uvođenja zabrana za izabrane i imenovane zvaničnike i savjetnike)

2. Razlozi za usvajanje navedenih zakonskih rješenja

Samo Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH prepoznalo je u svojim *Smjernicama za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu* (br. 08-02-3-2078-1/2016 od 08.07.2016. godine¹) da relevantni međunarodni standardi, uključujući EU standarde, pretpostavljaju da se restrikcije trebaju odnositi bar na „srodnike prvog stupnja, poput roditelja, supružnika i djece...“, kao i da je „Evidentno da su porodične, prijateljske, poslovne i političke veze vrlo jake i mogu navesti funkcionera da prekrši svoje javne dužnosti. Takve snažne veze trebale bi stoga biti obuhvaćene propisima kojima je cilj sprječiti i suzbiti sukobe interesa“.²

Također, kako je iznad navedeno, proširenje restrikcija na bliske srodnike izabranih i imenovanih zvaničnika, te savjetnika, se smatra izuzetno pozitivnom odredbom Zakona o sukobu interesa u institucijama vlasti BiH, te je ocjena međunarodnih tijela da ta odredba treba biti zadržana u svim budućim verzijama tog zakona. Uzimajući u obzir važnost, osjetljivost, te javnu prepoznatljivost funkcija koje obavljaju nosiocu pravosudnih dužnosti, te činjenicu da je pozitivna percepcija javnosti o njihovom radu jedanko važna u demokratskom društvu, nužno je da se i u slučaju tih dužnosnika nespojivost proširi i na njihove bliske srodnike.

Što se tiče potrebe za izmjenama i dopunama zakona, umjesto tretiranja ovog pitanja kroz pravilnike ili slične podzakonske akte, *Smjernice OECD-a (Organisation for Economic Cooperation and Development) za rješavanje sukoba interesa u javnoj upravi*³ jasno drže da ova pitanja trebaju biti riješena kroz „zakone i propise, kao primarne izvore“.⁴

3. Razumjevanje sukoba interesa

Kao što je jasno naznačeno u Smjernicama VSTV-a, Smjernicama OECD-a, te svim propisima i preporukama relevantnih međunarodnih organizacija, tijela i institucija, poput Evropske unije, Vijeća Evrope (uključujući GRECO) i slično, pored stvarnog ili aktuelnog sukoba interesa neophodno je suzbijati i druge vidove, poput prividnog ili pojavnog sukoba interesa, te potencijalnog sukoba interesa. Određene situacije, naime, dovode do snažne *percepcije* postojanja sukoba interesa, te je neophodno onemogućiti i takve situacije, a s ciljem jačanja ukupnog povjerenja javnosti u javne institucije.

U situaciji poput trenutne u Bosni i Hercegovini, gdje su relativno česti primjeri da srodnici i bliski srodnici (rođaci, supružnici, djeca, sestre/braća...) nosioca pravosudnih dužnosti obavljaju rukovodeće izabrane ili imenovane funkcije, rukovodeće funkcije u javnim preduzećima, regulatornim tijelima, agencijama za privatizaciju i slične funkcije, u javnosti se stvara opravdana *percepcija* da sukob interesa postoji, a što dovodi do smanjenja povjerenja u ukupan javni sektor, uključujući pravosudni sektor.

¹ Dostupno na https://www.pravosudje.ba/vstv/faces/pdfServlet?_afP_id_doc=35056

² *Ibid*

³ Dostupno na <https://www.oecd.org/countries/bosniaandherzegovina/49106053.pdf>

⁴ *Ibid*

Mješoviti klub poslanika SBB – PDA

S tim u vezi, pogrešni su istupi pojedinih nosioca pravosnažnih dužnosti da „svaku tvrdnju treba dokazati“, jer upravo navedene smjernice, propisi i preporuke, ne samo međunarodnih tijela već i VSTV BiH, jasno drže da je neophodno suzbijati i samu *percepciju* sukoba interesa, koja, po definiciji, nije podložna dokazivanju.

4. Zaključak

Ova inicijativa je opravdana uzimajući u obzir jasne smjernice svih relevantnih međunarodnih organizacija, institucija, tijela i ustanova, jasne definicije sukoba interesa, neophodnost proširivanja nespojivosti i restrikcija na bliske srodnike u skladu sa tim smjericama i definicijama, a sve radi jačanja povjerenja javnosti u javna tijela u Bosni i Hercegovini, ispunjavanja već preuzetih međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine, te napredovanja naše zemlje ka članstvu u Evropskoj uniji.

Šta više, sam VSTV je još prije tri godine prepoznao značaj usvajanja ovakvih rješenja, što je i istakao u svojim Smjericama, kako je navedeno.

S poštovanjem,

Damir Arnaut
Poslanik u Predstavničkom domu
Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine